

FAGRÅDETS HØSTMØTE 2011 REFERAT

Fagrådets høstmøte 2011 ble avholdt på Vinkelgården, Vøyen, Bærum kommune, 6.12.2011

Til stede:

Jarle Drevdal	Røyken kommune
Knut Bjarne Sætre	Bærum kommune, styremedlem
Sigurd Grande	Oslo kommune, leder av Fagrådet
Hanne S. Tomter	Oslo kommune, vara for styremedlem
Bjørn Christoffersen	Oslo kommune
Svanhild Fauskrud	Oslo kommune
Sveinung Lindland	Oppegård kommune, fung. utvalgsleder
Ida Egge Johnsen	Oppegård kommune
Knut Bjørnskau	Ski kommune, leder av Utvalg for miljøovervåking og styremedlem
Wenche Dørum	Nesodden kommune
Simon Haraldsen	Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Arne Haarr	Vestfjordens avløpselskap, VEAS
Bjørn Buller	Nordre Follo renseanlegg
Per Arne Christiansen	Søndre Follo renseanlegg
Anita Borge	PURA
Heidi Kristensen	Bymiljøetaten, Oslo kommune
Inger Marie Gulliksen	Oslofjordens friluftsråd
Steinar Skoglund	Steinar Skoglund AS
Jan Magnusson	NIVA
John Arthur Berge	NIVA
Svein Endresen	Svein Endresen AS
Kjell Baalsrud	tidl. NIVA ansatt
Arne Rosendahl	tidl. ansatt i Oslo kommune/ Fagrådet
Mette Sunde	Vann- og avløpsetaten, Oslo Kommune, sekretær

1 GODKJENNING AV INNKALLING OG DAGSORDEN

Innkallingen og dagsorden ble godkjent.

2 VALG AV ORDSTYRER OG REFERENT

Sigurd Grande ble valgt til ordstyrer, Mette Sunde til referent

3 REPRESENTANTER TIL Å UNDERSKRIVE REFERATET

Hanne Tomter, Oslo, og Wenche Dørum, Nesodden, ble valgt til å underskrive referatet.

4 ORIENTERING FRA STYRET OG UTVALGENE HØSTEN 2010

Sigurd Grande informerte kort om styrets arbeid i 2011

- Høy aktivitet de siste årene spiser av Fagrådets kapitalreserver.
- Det er mottatt sluttrapport for Prosjektet ”Felles forvaltning av olje- og fettutskillere”. Rapporten ligger på våre WEB-sider.
- ”Strategi 2010” ble på årsmøtet juni 2011 vedtatt videreført som ”Indre Oslofjord 2030”

Budsjett 2012

- Kontingenten for Fagrådskommunene vil i 2012 øke fra 2,50 til 3,50 pr innbygger.
- Vedtatt budsjett fra Årsmøte 2011 gir lite rom for nye prosjektet. Styret vil bruke ca. 300.000 kroner til videre utredning av ”Indre Oslofjord 2030”.

Indre Oslofjord 2030

Det ble holdt et idemøte 20.oktober som konkluderte med:

- VEAS mener de kan håndtere fremtidens tilførsler fra sitt rensedistrikt til anlegget i årene fremover
- Nordre Follo renseanlegg mener anlegget kan utvikles videre til å håndtere økt tilførsel fra Follo frem til 2030
- Bekkelaget rensanlegg har planer klare for utvidelser som vil gi nok kapasitet frem til 2030

På grunnlag av dette mener styret at følgende bør vurderes:

- Kan tiltak for å redusere fremmedvann være teknisk enklere og mer økonomisk lønnsomt enn å bygge ut renseanleggene
- Vil fremmedvann som behandles lokalt innebære mer forurensning av lokale vassdrag (miljøgifter)
- Plasseringen av et eventuelt nytt renseanlegg. Det må ses på hvilken plassering som gir størst effekt med hensyn til tilføring av oksygenrikt vann til fjorden
- Styret vedtar å utrede problematikken rundt fremmedvann først for senere å se på behovene for utvidelse av renseanleggene.
- Det kan være aktuelt å hente erfaring fra Sverige og Danmark vedrørende fremmedvann.

Utvalg for miljøovervåking, ved Knut Bjørnskau

Utvalget har hatt 6 møter i 2011. Ny deltaker i Utvalget, Ida Egge Johnsen, Oppegård.

Aktiviteter:

- Nytt overvåkingsprogram for Indre Oslofjord startet opp i 2011
- Oppfølging av overvåkingsprogrammet
- Få en bedre dokumentasjon av fisk i indre Oslofjord
  - Prosjekt med UiO (bunntål) som et supplement til samarbeidet/prosjektet med Havforskningsinstituttet (strandnottrekk)
  - Utvalget ønsker kontakt med representant for fiskerlaget.
  - Utvalget vil knytte kontakt til UMB; Institutt for naturforvaltning (INA).
- Få til et miljøgiftbudsjett for indre Oslofjord. Det er utarbeidet en skisse for arbeidet. Det arbeides med å skaffe midler til første fase.
- Havforsuring er et prioritert område hos Miljøverndepartementet, men Oslofjorden er ikke prioritert. Utvalget vurderer hvordan dette kan innarbeides i overvåkingsprogrammet
- Utfordringer mot EUs vanndirektiv
  - Endelig avklaring av basisstasjoner og finansiering
  - Arbeidet i de resterende vannområder i indre Oslofjord; karakterisering, tiltaksanalyse og kobling til Fagrådets arbeid.

Informasjon om aktiviteter og prosjekter i 2011

ARBEIDET MED MILJØGIFTBUDSJETT V/ SIMON HARALDSEN, FYLKESMANNEN I OSLO OG AKERSHUS

- Fylkesmannen støtter miljøgiftutvalgets prioriterte anbefalinger i NOU 2010: 9 Et Norge uten miljøgifter (for å kunne nå det ambisiøse målet om stans av miljøgifter 2020). Viktig rapport i kommunenes arbeid!
- For å få en mer slagkraftig kjemikalieforvaltning foreslår miljøgiftutvalget følgende prioriteringer:
  - Styrket oppfølging av miljøgiftområdet på kommunalt nivå
  - Sterkere reaksjoner ved regelbrudd
  - Styrking av Norges internasjonale kjemikaliarbeid
  - Økt kunnskap og økt kvalitet og omfang på miljøgiftovervåking.
-
- Miljøgifter er blitt den største utfordringen i Oslofjorden. Oppfølging av sediment og biota framfor vannsøylen. Miljøstandarder for sediment og biota trekkes inn i vannforskriften i forhold til kjemisk tilstand.
- Oslofjorden er en av flere fjorder i Norge med restriksjoner for kostholdsrådomsetninger
- Kontroll over kildene bør ha 1. prioritet. Rekkefølge på tiltak er en viktig del av en fremtidig tiltaksstrategi hvor avveiningen av tiltak i sjø og på land blir viktig i forhold til kostnad og effekt.
- FM har arbeidet med miljøgifter som en av sine viktigste områder. Bla har tilsynet økt fra 1 til 3 stillinger.
- FM har fått hovedansvaret for det miljøfaglige beslutningsgrunnlaget i vannforskriften (karakterisering, klassifisering, overvåkingsprogram). Et miljøgiftbudsjett vil bli et viktig grunnlag for dette
- FM vil gi økonomisk støtte til Fagrådets utarbeidelsen av miljøgiftbudsjettet

INFORMASJON OM FAGRÅDETS PROSJEKT: ”FELLES FORVALTNING AV OLJE- OG FETTUTSKILLERE” V/ SIV. ING. STEINAR SKOGLUND

- Fett er et økende problem både på ledningsnett og renseanlegg
- Kommunene har mangelfulle rutiner for forvaltning av fettutskillere, og delvis for oljeutskillere

Arbeidsgruppe:

- Toril Gore-Rowe / Karina Hagerup, Oslo
- Trond Hanssen, Ski kommune
- Berit H. Vikanes / Andrew Michael Bennett, Nesodden kommune
- Jan-Ove Hedly, Bærum kommune
- Jan-Erik Jensen, Asker kommune
- Sveinung Lindland, Oppegård kommune
- Olaug Tallerås, Ås kommune
- Steinar Skoglund, Siv.ing. Steinar Skoglund AS
- Referansegruppe: Fagrådet, Utvalg for vannmiljøtiltak

Disse dokumentene er laget:

- Oljeholdig avløpsvann. Utslippstillatelse med vedlagte vilkår
- Fettholdig avløpsvann. Vedtak om påslippskrav med vedlagte vilkår
- Fettholdig avløpsvann. Forskrift
- Oljeholdig avløpsvann. Søknadsskjema
- Fettholdig avløpsvann. Registreringsskjema
- Årsrapportskjemaer for oljeholdig og fettholdig avløpsvann
- Forslag til tømmeavtaler for oljeutskillere og fettutskillere

Viktig når systemet skal innføres i kommunene:

- Avsette tilstrekkelige ressurser. Betrakte innføringen som et prosjekt
- Fettutskillerne (og oljeutskillerne) må registreres, pålegg må gis og følges opp
- Effektivisering av søknader og rapportering
- Informasjonsarbeid er viktig

Sluttrapporten fra prosjektet ligger på: <http://www.indre-oslofjord.no/dokumenter/Rapp%20113-2011.pdf>

STATUS FOR FJORDEN v/ John A. Berge, NIVA

Oversikt over delprosjekter i Miljøovervåkingsprogrammet for Indre Oslofjord:

Delprosjekt	Aktør
Hydrografi/vannutskiftning/oksygenforhold	NIVA
Hydrokjemi (næringssalter)	NIVA
Overflatevannets kvalitet (inkludert planteplankton)	NIVA
Transport av blågrønnalger fra Årungen	NIVA
Fastsittendealger (horisontalutbredelse av tangarter, nedre voksegrense for større alger, antall arter)	NIVA
Hyperbenthos (reker)	NIVA/UiO
Biologisk mangfold (kart)	NIVA
Miljøgifter i fisk - biomarkører	UiO
Strandnotttrekk	HFF (eget prosjekt)
Klima, overvåking av overflatetemperatur	NIVA
Målinger/prøvetaking ved hjelp av Ferrybox-opplegget på fergen "Color Fantasy"	NIVA
Varsling av ekstreme hendelser	NIVA

Oksygenforhold april-oktober 2011

Oksygeninnholdet har vært bra i hele fjorden etter god vannutskiftning vinteren 2010 og 2011. Som normalt for en høstsituasjon er oksygennivåene i dypområdene, blant annet i Bunnefjorden, nå på vei ned.

Fram til oktober var det ikke tegn til noen start på ny dypvannsfornyelse.

Hovedkonklusjoner:

- Rensetiltakene har resultert i stadig mindre utslipp av næringssalter (minimum i 2003-2004). Tilførslene økte imidlertid noe etter dette, men har vært stabil de siste par år.
- Utslppsreduksjonene har medført at oksygenforholdene i fjorden har blitt forbedret med unntak av dypvannet i Bærumsbassenget.
- I 2010/11 var det en omfattende dypvannsfornyelse som bidro til gode oksygenforhold i fjordens hovedbassenger, også i Bunnefjorden. Oksygennivåene er imidlertid nå for nedadgående og forholdene ligger foreløpig ikke til rette for en dypvannsutskiftning.
- På lang sikt har det vært en tydelig positiv utvikling med hensyn til siktdyp og planteplanktonbiomasse, med de beste forholdene i perioden 2002-2010 og de dårligste i 1973-1982. Siktedypet i Bunnefjorden, Vestfjordene og Bærumsbassenget var imidlertid i 2011 lavere enn gjennomsnittet for perioden 1991-2010

Fagrådet
for vann- og avløpsteknisk
samarbeid i indre Oslofjord

- Trolig var planteplankton produksjonen større i 2011 enn i 2010. Det ble imidlertid ikke registrert forekomst av humantoksiske alger over faregrensen.
- Blågrønnalgene transportert fra Årungen til Bunnefjorden var ikke giftige slik som i 2007.
- Nedre voksegrense for bunnlevende alger har økt siden 80-tallet ved Hovedøya, Fornebu, Steilene, Borøya og Nakkholmen. Økning siden 90-tallet ved Hovedøya, Fornebu og Steilene. Ingen klare tidstrender ved Svartskog og Ormøya.
- Horisontalutbredelse av tang. Mengden gjelvtang (en forurensningstolerant innvandrer) hadde økt i mengde på 3 stasjoner og viste nedgang på 59 stasjoner. Dvs. en positiv utvikling. For de andre artene var det større variasjoner, men det synes å ha blitt mer blæretang og sagtang i deler av de indre områder/nordlige Bunnefjorden siden 1998-2000. Dette er i så fall også positivt.
- Algesamfunn/antall arter. Kun små endringer i artstall sammenlignet med 2001/2002, men klar økning siden 70-tallet.
- Reker. For første gang de siste 11 år er det observert reker på ca. 150 m dyp ved Svartskog i Bunnefjorden. Dette skyldes de gode oksygenforholdene
- Sjeldent mye reker i Lysakerfjorden.
- Flere rekearter enn normalt i indre del av Indre Oslofjord færre i ytre del.

Presentasjonene er tilgjengelig hos sekretariatet, send mail til:
mette.sunde@vav.oslo.kommune.no

Oslo, desember 2011

Sign.
Sigurd Grande
Leder

Sign.
Mette Sunde
Sekretær

Referatet godkjent:

Sign.
Hanne Tomter
Oslo kommune

Sign.
Wenche Dørum
Nesodden kommune